

Projekt

z dnia 11 grudnia 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY DŁUGOŁĘKA**

z dnia 11 grudnia 2023 r.

w sprawie w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj.: Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1426), Rada Gminy w Długołęce uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Długołęka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2024 r.

adwokat

Edyta Przewrocka-Pszczółka

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Długołęce

Edyta Walczak-Tełc

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024 – 2026

I. WPROWADZENIE

Dla dobra rodziny, która jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, konieczne jest wspieranie rodzin ze strony państwa, w tych przypadkach, kiedy własne zasoby i możliwości nie wystarczają, aby pokonać sytuacje trudne lub kryzysowe.

Art.71. Konstytucji RP stanowi, że państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Gminny Program Wspierania Rodzin w Gminie Długołęka na lata 2024-2026 stanowi realizację obowiązku nałożonego w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodzin wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie wsparcia w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach niemożności sprawowania opieki przez rodziców, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

II. PODSTAWA PRAWNA

Działania ujęte w programie są regulowane następującymi aktami prawnymi:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1426),
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj.: Dz.U. z 2023 r., poz. 901),
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.: Dz. U. z 2016 r., poz. 2151),
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
- 6) Ustawa z dnia 4 lipca 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „ Za życiem” (tj.: Dz. U. z 2023 r., poz.1923)
- 7) Uchwała Nr XXX/350/21 Rady Gminy Długołęka z dnia 22 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Długołęka na lata 2021 - 2027

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Program został opracowany na podstawie informacji o charakterze sprawozdawczym i analitycznym, pochodzących z corocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Na terenie gminy Długołęka zameldowanych jest **36418** osób, w tym dzieci w wieku 0-17 lat -- **9231** (stan na dzień 30 listopad 2023 r.).

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Istotnym elementem wspierania rodziny jest udzielanie oraz zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społeczno -- bytowej.

1. POMOC SPOŁECZNA

Na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że ok. **208 osób** korzysta z pomocy udzielanej w ramach systemu pomocy społecznej (stan na dzień 30 listopad 2023).

Głównymi przesłankami do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej w analizowanym okresie była niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Pozostałe przyczyny korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej wynikały m.in. z ubóstwa, bezrobocia, uzależnień. Należy podkreślić, iż w jednej rodzinie może występować kilka przesłanek uprawniających do korzystania z pomocy społecznej.

Tabela 1. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.

Powody przyznania pomocy społecznej:	2021	2022	2023*
	Osoby	Osoby	Osoby
Ubóstwo	123	92	63
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	123	92	16
Potrzeba ochrony macierzyństwa	59	63	11
Wielodzietność	22	41	13
Bezrobocie	77	53	27
Niepełnosprawność	65	80	73
Długotrwała lub ciężka choroba	99	91	65
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	99	59	10
Przemoc w rodzinie	4	11	0
Alkoholizm	47	20	17

*Stan na dzień 30 listopad 2023 r.

2. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Uzupełnieniem świadczeń z pomocy społecznej są świadczenia rodzinne, rodzicielskie oraz fundusz alimentacyjny.

Tabela 2. Liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych, rodzicielskich oraz funduszu alimentacyjnego w latach 2021 – 2023.

Rodzaj świadczenia	2021	2022	2023*
Świadczenia rodzinne z dodatkami	270	209	169
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	135	119	73
Świadczenie rodzicielskie	91	81	62
Fundusz alimentacyjny	68	50	46

*Stan na dzień 30 listopad 2023 r.

3. ŚWIADCZENIE „ZA ŻYCIEM”

Jednorazowe świadczenie pieniężne, które przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. W 2021 r. świadczeniem zostało objętych 6 rodzin, w roku 2022 - 5 rodzin oraz w roku 2023 r. – 6 rodzin.

W ramach powyższego świadczenia rodzina może być objęta wsparciem asystenta rodziny, który pełni funkcję koordynatora kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężki nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”. Ponadto do działań asystenta rodziny w ramach świadczenia „Za życiem” należy współpraca z innymi służbami z różnych systemów, w tym z podmiotami udzielającymi świadczeń zdrowotnych, pracującymi na rzecz kobiety w ciąży i jej rodziny

4. PROCEDURA „NIEBIESKA KARTA”

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przez przemoc domową należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej. W ramach procedury „Niebieska Karta” w roku 2023 pomocą objęto 116 rodzin. Ilość procedur „Niebieska Karta” wszczętych z powodu przemocy względem dzieci – 56 procedur. Ilość dzieci we wszystkich procedurach „Niebieska Karta” – 143.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2021 - 2023.

Powody przyznania pomocy społecznej:	2021	2022	2023*
Liczba procedur „Niebieskie Karty”	101	93	116
Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”	89	96	143
Wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację opiekuńczą	15	36	43

*Stan na dzień 30 listopad 2023 r.

5. PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

- a) Zespół Pomocy Rodzinie przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce - spotkania z osobami / rodzinami, prowadzone przez doświadczonych pracowników: specjalistę pracy socjalnej, pracownika socjalnego oraz zastępcę kierownika. Celem spotkań jest omówienie trudnych sytuacji życiowych, w szczególności dotyczących problemu alkoholowego, przemocy domowej, problemów opiekuńczo – wychowawczych. Spotkania w ramach ZPR mają na celu edukację i motywację do podejmowania zmian. W 2021 r. w ramach działań ZPR, z pomocy skorzystało 79 osób / rodzin. W 2022 roku w ramach 39 terminów posiedzeń Zespołu Pomocy Rodzinie odbyły się spotkania z 89 osobami/rodzinami.
- b) Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie obejmujący poradnictwo psychologiczne. Punkt Konsultacyjny ma na celu zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej dla: rodzin/osób w kryzysie, rodzin i bliskich osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, osób doświadczających przemocy domowej lub stosujących przemoc w rodzinie, osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, osób przeżywających trudności emocjonalne oraz rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi. W roku 2022 w ramach 160 godzin spotkań z psychologiem skorzystało 68 osób. W roku 2023 w ramach 220 godzin spotkań z psychologiem skorzystały 124 osoby.
- c) Projekt socjalny „Rodzina to siła” – projekt opracowany oraz prowadzony przez asystentów rodziny, którego adresatami są rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi. Głównym celem projektu jest integracja rodzin z dziećmi, aktywizacja, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz psychoedukacja dotycząca prawidłowych wzorców rodzicielskich.

6. ASYSTENT RODZINY

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej mogą otrzymać wsparcie asystenta rodziny. Wprowadzenie asystenta i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu ich odpowiedzialności za funkcje rodziny, podniesienie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. W efekcie wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego, przy wsparciu wielu instytucji i organizacji, mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce zatrudnionych jest trzech asystentów rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Do głównych zadań asystenta rodziny należą :

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
3. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
6. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
7. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
8. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
9. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
10. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
11. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
12. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
13. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
14. współpraca z koordynatorem pieczy zastępczej oraz udział w ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Tabela 4. Charakterystyka pracy asystenta rodziny w latach 2021 – 2023.

Charakterystyka pracy asystenta rodziny	Liczba rodzin		
	2021	2022	2023*
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	38	36	30
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	10	9	6
Liczba dzieci w rodzinach	68	72	64
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	14	15	8
ze względu na osiągnięcie celów	5	9	8
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	1	1	0
ze względu na brak efektów	2	1	0
ze względu na zmianę metody pracy	6	4	0

*Stan na dzień 30 listopad 2023 r.

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem złożonym i długofalowym. Efekty pracy w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Wyjątkiem są rodziny, w których występuje długotrwała choroba lub niepełnosprawność dzieci i / lub rodziców uniemożliwiająca pełne, samodzielne funkcjonowanie rodziny, w szczególności niepełnosprawność intelektualna rodzica – które wymagają długotrwałego wspomaganie, monitorowania, zwłaszcza w sytuacjach związanych z naturalnym rozwojem dzieci, ich potrzebami oraz problemami. Objęcie rodziny wsparciem asystenta czy przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie:

- a) rodzinnej (rodzina zastępcza spokrewniona, rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa, rodzinny dom dziecka);
- b) instytucjonalnej (placówka opiekuńczo – wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo – terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny);

Tabela 5. Liczba dzieci z terenu gminy przebywających w pieczy zastępczej w latach 2021 -- 2023.

Rok	Pieczka zastępcza rodzinna	Pieczka zastępcza instytucjonalna
2021	21	0
2022	21	1
2023*	23	0

*Stan na dzień 30 listopad 2023 r.

Spośród dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023, 3 dzieci umieszczonych zostało na skutek sieroctwa, 5 dzieci na skutek uzależnienia rodziców od alkoholu, natomiast 15 dzieci na skutek niewydolności opiekuńczo – wychowawczej rodziców, w tym niepełnosprawności i choroby rodzica uniemożliwiającej wykonywania funkcji opiekuńczo – wychowawczych - 5. W latach 2021-- 2023, 1 dziecko powróciło do rodziny biologicznej.

Zgodnie z art. 191 w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- a) 10% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- b) 30% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- c) 50% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

IV. PROBLEMY OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE ORAZ ZAGROŻENIA RODZINY

Rodzina jest pierwszym i naturalnym środowiskiem wychowawczym, opiekuńczym i socjalizacyjnym dziecka.

Funkcja opiekuńcza rodziny zakłada tworzenie odpowiednich warunków mieszkaniowych, opieki higienicznej, pielęgnacyjnej oraz tworzenia warunków do zaspokajania potrzeby wiedzy, samorealizacji, samodzielności, aktywności, rozwijania zainteresowań. Funkcja opiekuńcza to również zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa, przynależności, miłości, uznania, właściwych interakcji w środowisku rodzinnym.

Funkcja wychowawcza rodziny realizowana jest w całym okresie rozwojowym dziecka. Zawiera ona kompetencje, które są niezbędne w tworzeniu prawidłowych warunków rozwojowych, kształtowaniu pożądanych wzorców społecznych oraz stosowaniu prawidłowych oddziaływań wychowawczych - metod, narzędzi i środków.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników wewnątrzrodziny oraz pochodzących z zewnątrz, których oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcją, czyli taką, która ma trudności, aby sprostać podstawowym obowiązkom względem dzieci i pozostałych członków rodziny, oraz pomyślnie rozwiązywać sytuacje kryzysowe.

Dysfunkcja w odniesieniu do funkcjonowania rodziny oznacza „system charakteryzujący się takimi interakcjami jego członków, które prowadzą do niezaspokojenia ich podstawowych potrzeb, wykorzystywania niektórych osób z rodziny, naruszenia ważnych praw osobistych, zaniku odpowiedzialności lub nadmiernej odpowiedzialności niektórych osób z rodziny.

Najczęściej występujące problemy, które dotyczą rodzin wychowujących dzieci dotyczą:

- trudności związane z opieką i wychowywaniem dzieci: zaniedbanie w obszarze rozwoju, zdrowia i bezpieczeństwa dzieci, rozluźnienie bądź eliminowanie więzi emocjonalnej, zaburzone stosunki emocjonalne i społeczne w środowisku rodzinnym;
- brak umiejętności wychowawczych: brak porozumienia, rezygnacja z wymagań rodzicielskich, niekonsekwencja w działaniach wychowawczych, unikające postawy wychowawcze, ubogie umiejętności wychowawcze rodziców, nadopiekuńczość;
- braku umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego: nieumiejętność racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, zaburzona hierarchia potrzeb, niska umiejętność utrzymywania czystości w mieszkaniu, niska higiena członków rodziny, niska umiejętność przygotowywania pełnowartościowych posiłków;
- braku umiejętności samodzielnego realizowania potrzeb rodziny oraz rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych: brak umiejętności realizowania spraw urzędowych, pozyskiwania usług, zadłużenia, brak umiejętności korzystania z zasobów środowiska oraz przysługujących praw lub uprawnień, brak umiejętności poszukiwania pracy.

Przyczyny trudności opiekuńczo – wychowawczych rodziny mogą dotyczyć czynników związanych zarówno z całościowym funkcjonowaniem rodziny, jak i mogą dotyczyć czynników tkwiących w rodzicach bądź dzieciach.

a) Czynniki związane z funkcjonowaniem rodziny:

- izolacja społeczna, brak wsparcia ze strony dalszej rodziny i przyjaciół,
- trudności adaptacyjne po zmianie w życiu (utrata pracy, śmierć rodzica, partnera),
- długotrwałe bezrobocie,
- kumulacja rodzin z problemami w miejscu zamieszkania (destrukcyjny wpływ).

b) Czynniki tkwiące w rodzicach:

- niedojrzałość emocjonalna,
- brak prawidłowych wzorców rodzicielskich, niski poziom kompetencji wychowawczych,
- cechy osobowościowe lub problemy psychologiczne rodziców, zaburzenia psychiczne, niepełnosprawność intelektualna rodziców,
- uzależnienia rodziców,
- stosowanie przemocy, wyznawanie wartości dopuszczających przemoc.

c) Czynniki tkwiące w dziecku: dziecko o specjalnych wymaganiach np. zaburzenia rozwoju, zaburzenia zachowania, niepełnosprawności.

Coraz większą rolę w kształtowaniu ludzkich postaw i poglądów odgrywają mass media, które niekiedy generują występowanie różnego rodzaju zagrożeń dla rodziny, które mogą kształtować nieprawidłowe postawy, zachowania, zainteresowania i styl życia. Niewłaściwe, niekontrolowane korzystanie z mass mediów w sposób istotny wpływa na więzi interpersonalne w rodzinie oraz ogranicza ilość czasu przeznaczonego na naukę, pracę oraz aktywny wypoczynek. Prowadzi to w efekcie do dezorganizacji życia rodzinnego.

Niekiedy trudno jest określić, co jest problemem, co przyczyną, a co konsekwencją – np. bezrobocie, przemoc, czy uzależnienia mogą być zarówno problemem, przyczyną problemu, jak i efektem trudnej sytuacji rodziny.

Na podstawie danych sprawozdawczych prowadzonych przez asystentów rodziny, najczęstsze zagrożenia rodziny w gminie Długołęka, dotyczą zaniedbań dzieci, wynikających najczęściej z uzależnienia rodziców od alkoholu oraz zaburzeń zachowania przejawianych przez dzieci i młodzież prowadzących do niedostosowania społecznego i demoralizacji.

W 51 rodzinach, z którymi asystent rodziny prowadził pracę w latach 2021 - 2023, w 21 rodzinach przyczyną trudności było zaniedbanie dzieci, w tym wynikające z nadużywania bądź uzależnienia rodziców od alkoholu - 14 rodzin, a w 16 rodzinach przyczyną trudności były bezradność opiekuńczo – wychowawcza, w tym brak umiejętności wychowawczych, a w 6 rodzinach bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w 8 rodzinach przyczyną były zaburzenia zachowania związane

z niedostosowaniem społecznym i demoralizacją dziecka. Dodatkowo trudności te powiązane są w nieprawidłowymi relacjami w rodzinie, rozpadem rodziny oraz problemami finansowymi.

V. CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -- wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

VI. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Prowadzenie analizy rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie poprzez:

- a) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu trudności w zakresie pełnienia właściwych ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz oceny sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym oraz rówieśniczym,
- b) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dziecka poprzez kontakt i współpracę z podmiotami leczniczymi z terenu gminy Długołęka,
- c) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dziecka poprzez kontakt i współpracę z placówkami oświatowymi.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) przyznawanie świadczeń w ramach ustawy o pomocy społecznej,
- b) dożywianie dzieci w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w tym udzielanie pomocy w ramach współpracy z „Bankiem Żywności”
- c) udzielanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym,

3. Rozwijanie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziny poprzez:

- a) umożliwianie rodzinom korzystanie z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną na w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę na podstawie indywidualnego planu pracy,
- b) pomoc rodzinom w dostępie do warsztatów podnoszących kompetencje opiekuńczo – wychowawcze,
- c) pomoc rodzinom w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego, prawnego,
- d) motywowanie i pomoc w aktywizacji zawodowej i społecznej poprzez udział w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętności niezbędne w procesie poszukiwania oraz utrzymania zatrudnienia,
- e) umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawcze korzystania z pomocy rodzin wspierających oraz placówek wsparcia dziennego,
- f) wspieranie działań mających na celu organizowanie dla rodzin spotkań, w tym tworzenie grup wsparcia i samopomocowych.

4. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- a) współpracę z podmiotami, instytucjami działającym w środowisku lokalnym na rzecz rodziny w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,
- b) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników ośrodka pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, przedstawicieli służby zdrowia oraz innych instytucji wspierających rodzinę,
- c) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej, w zakresie rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie,
- d) współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w zakresie motywowania oraz zgłaszania wniosków o skierowanie osób uzależnionych na leczenie,

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- a) udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego, z poprawnymi relacjami, rolami oraz warunkami umożliwiającymi powrót dzieci do rodziny biologicznej,
- b) pomoc i motywowanie do utrzymywania kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
- c) współpracę z koordynatorem pieczy zastępczej.

6. Zapewnienie dostępu do informacji, w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży poprzez:

- a) opracowanie oraz systematyczne aktualizowanie katalogu dostępnych form wsparcia oraz pomocy w zakresie przezwycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej,
- b) współpracę z innymi służbami działającymi na rzecz kobiety w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz kobiety w sytuacji niepowodzeń położniczych, rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,
- c) prowadzenie przez asystentów rodzin działalności edukacyjno – informacyjnej na rzecz rozwiązań wspierających rodzinę.

VII. ADRESACI PROGRAMU

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym dotknięte przemocą, problemem uzależnień, ubóstwem, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.
- 2) Kobiety w ciąży i ich rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz kobiety w sytuacji niepowodzeń położniczych, rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
- 3) Rodziny, którym sąd ograniczył władzę rodzicielską, zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny .
- 4) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VIII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Finansowanie Programu Wspierania Rodzin w gminie Długoleka odbywać się będzie ze środków budżetu Gminy Długoleka oraz ze środków pochodzących z budżetu państwa na realizację zadań wspierania rodzin.

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

Instytucja /organizacja	Zadania / zakres współpracy
1 Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie	Zapewnienie dzieciom umieszczonym poza rodziną biologiczną pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie pomocy osobom opuszczającym pieczę zastępczą, w celu usamodzielnienia.
2 Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego. Badanie sytuacji rodzinnej małoletnich przez Opiniodawczy Zespół Sądowych Specjalistów. Prowadzenie postępowań o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Wskazywanie obowiązku współpracy z asystentem rodziny.
3 Kuratorzy sądowi	Wykonywanie zadań o charakterze resocjalizacyjno-wychowawczym.
4 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Prowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, w tym wnioskowanie do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia

		poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego. Wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty
5	Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy	Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Wykonywanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
6	Komisariat Policji w Długołęce.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzicom na terenie gminy. Prowadzenie działań prewencyjnych na terenie gminy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
7	Szkoły z terenu gminy Długołęka	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne i psychologiczne dla dzieci i rodziców. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
8	Podmioty lecznicze terenu gminy Długołęka	Opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
9	Organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe	Propagowanie prawidłowych wzorców społecznych. Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej

X. MONITOROWANIE PROGRAMU

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce, w terminie do 31 marca każdego roku, będzie przedstawiał Radzie Gminy Długołęka roczne sprawozdanie rzeczowo – finansowe z realizacji Programu.

Uzasadnienie
do projektu uchwały w sprawie przyjęcia
Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026

Zgodnie z art. 176 pkt 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Powyższy obowiązek jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Niniejszy Program zakłada kontynuację działań oraz zadań na zawiera propozycje pomocowe, które powinny wspierać rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej ról i funkcji. Ma na celu zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różne trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Długolęce

Ewelina Walczak-Pelc

adwokat

Magdalena Przewrocka-Pszczółka